

Nr 15

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av motion om rätt till engångsutbetalning av ATP.**Motionen**

I motionen 1973:1148 av herrar Nilsson i Agnäs (m) och Oskarson (m) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär förslag syftande till att ATP-berättigad pensionär ges möjlighet att erhålla det kapitaliserade värdet av sin ATP även om vederbörande bor kvar i Sverige.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 15 kap. 3 § lagen om allmän försäkring (AFL) kan riks-försäkringsverket medge att pensionsberättigad som inte är bosatt i riket får utbyta tilläggspension mot ett engångsbelopp motsvarande lägst 40 % av kapitalvärdet av den pension han är berättigad till. Sedan sådant utbyte ägt rum föreligger inte rätt till vidare ersättning på grundval av pensionspoäng som dessförinnan tillgodoräknats den försäkrade.

Någon rätt till engångsutbetalning av ATP för pensionsberättigad som är bosatt i Sverige föreligger inte. Däremot kan enligt 16 § lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring försäkringsrådet på ansökan av den skadade besluta att livränta eller del därav eller livränta för viss tid skall utbytas mot ett engångsbelopp motsvarande högst de utbytta livräntebeloppens kapitalvärde. I den proposition (1954:60) som innehöll förslaget till yrkesskadeförsäkringslag framhöll departementschefen i fråga om den berörda regeln att det låg i sakens natur att den prövande myndigheten iakttog större försiktighet när det gällde höga invaliditetsgrader och mycket stora kapitalbelopp än eljest. Då fråga var om små livräntor kunde man däremot – menade departementschefen – vara ganska liberal. Uttalandet föranledde ingen erinran av riksdagen. Kapitalutbyte har i praxis medgivits för exempelvis yrkesutbildning, inköp av fastighet för olika ändamål, byggande av eget hem, inköp av arbetsredskap m. m. eller startande eller inköp av rörelse.

Utskottet

Enligt 15 kap. 3 § AFL kan riks-försäkringsverket utbyta tilläggspension, som tillkommer pensionsberättigad vilken inte är bosatt i Sverige, mot ett engångsbelopp, motsvarande lägst 40 % av kapitalvärdet av den pension vartill vederbörande är berättigad. En förutsättning härför är att den pensionsberättigade lämnar sitt samtycke till sådant utbyte.

Motionärerna menar att engångsutbetalning av ATP skall kunna ske

även i sådana fall då pensionären bor kvar i Sverige.

Syftet med den allmänna tilläggs pensionen är att bereda den försäkrade eller i händelse av dennes död hans efterlevande ett komplement till de förmåner som utgår inom folkpensioneringen. Att man ansett sig kunna göra ett avsteg från de bestämmelser som vanligen gäller i fråga om utbetalning av pensionsförmåner kan, när det gäller sådana fall då vederbörande lämnar Sverige för att bosätta sig utomlands, försvaras. Utskottet anser däremot inte att det finns skäl för sådant avsteg i de fall vederbörande bor kvar i landet. Tvärtom skulle ett bifall till motionen kunna äventyra tilläggs pensioneringens syfte.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen 1973:1148.

Stockholm den 29 mars 1973

På socialförsäkringsutskottets vägnar
TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herrar Fredriksson (s), Carlsson i Vikmanshyttan* (c), Lundberg (s), Jonsson i Mora (fp), fröken Sandell (s), herrar Ringaby (m), Karlsson i Ronneby (s), Persson i Stockholm (s), Mundebo (fp), fru Håvik (s), fröken Pehrsson (c), herrar Marcusson (s), Björck i Nässjö (m), Andersson i Nybro (c) och Hagberg (vpk).

* Ej närvarande vid betänkangets justering.